

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Cdo/134/2024
Identifikačné číslo spisu: 8123201426
Dátum vydania rozhodnutia: 31.03.2026
Meno a priezvisko: Mgr. Peter Melicher
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2026:8123201426.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: L. J., narodený X. H. XXXX, L., G. XXX/XX, zastúpeného: JUDr. Martina Kožárová Jenčová, advokátka, so sídlom Prešov, Slovenská 69, IČO: 42 086 698, proti žalovanému: SLOVENSKÝ VODOHOSPODÁRSKY PODNIK, štátny podnik, so sídlom Bratislava, Karloveská 2, IČO: 36 022 047, o zaplatenie 5.716,05 eur s prísl., vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 29C/21/2023, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 23. apríla 2024 sp. zn. 1Co/1/2024-125, takto

rozhodol:

Dovolanie odmieta.

Žalobca má p r á v o na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 25. septembra 2023 č.k. 29C/21/2023-71 zviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 5.716,05 eur s 8 % úrokom z omeškania od 4. marca 2023 do zaplatenia, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Priznal žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1. Z vykonaného dokazovania zistil, že žalobca je vlastníkom parciel KN E č. XXX/X o výmere 299 m² vedenej na LV č. XXXXX, k.ú. L. a podielovým spoluvlastníkom parcely KN E č. XXX o výmere 235 m² vedenej na LV č. XXXXX, k.ú. L., v podiele jednej polovice. Rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove zo dňa 10. mája 2012 bolo rozhodnuté, že koryto rieky U. v úseku tvorenom časťou parcely vyššie uvedenej je umelým korytom. Nakoľko stavba umelého koryta rieky U. je postavená na pozemkoch žalobcu a užívaná žalovaným ako správcom vodného toku bez právneho titulu, žalobca sa žalobou domáha voči žalovanému zaplatenia bezdôvodného obohatenia za obdobie od 10. februára 2021 do 10. februára 2023. Súd spor právne posúdil podľa § 43 ods. 1, ods. 2, ods. 4, § 52 ods. 1, § 48 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z.z., § 451 a § 456 Občianskeho zákonníka.

1.2. Námietku vznesenú žalovaným o nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie vyhodnotil súd ako nedôvodnú, s poukazom na obdobné súdne spory vedené na Okresnom súde Prešov a Krajskom súde v Prešove, kde súdy poukázali na konštantnú rozhodovaciu prax s tým, že podľa ust. § 6 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. otázka o postavení štátneho podniku v súdnom konaní bola riešená v dôvodovej správe

Občianskeho súdneho poriadku č. 273/2007 Z.z. Od konania v mene štátu niektorou zložkou štátu na súde podľa § 21 ods. 1 treba rozlišovať stav, kedy nie štát, ale priamo zložka podľa osobitného predpisu je účastníkom konania. V uvedených prípadoch bude vecne legitímovanou osobou a účastníkom konania samotná zložka štátu. Označenie štátu popri zložke štátu v týchto prípadoch je nadbytočné. Ust. § 6 ods. 1 zákona č. 111/1992 Zb. mnohokrát evokuje účastníkov konania uvádzať pri označení štátneho podniku aj štát, čo je však nadbytočné, pretože podľa § 5 ods. 1 Zákona o štátnom podniku je podnik právnickou osobou vystupujúcou v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.

1.2.1. Zároveň súd poukázal na totožný záver vyplývajúci z uznesenia Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 4Obdo/42/2020 zo dňa 27. apríla 2021. Dovolací súd v jeho odôvodnení poukázal na osobitný zákon č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, ktorý upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Správa majetku štátu je súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy, vrátane oprávnenia využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu. Túto správu vykonáva správca majetku štátu a takýto správca nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu a preto má vecnú legitímáciu štát. Uvedený zákon však súčasne v ust. § 1 uvádza prípady, na ktoré sa predmetný zákon nevzťahuje, resp. z ust. § 1 ods. 2 písm. b) vyplýva, že sa tento zákon nevzťahuje na nakladanie s majetkom štátu, ktoré upravujú osobitné predpisy. Zákonná úprava pri uvedenom ustanovení odkazuje na viaceré osobitné predpisy, pričom jedným z týchto osobitných predpisov je aj zákon č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, ktorý upravuje postavenie štátneho podniku. Z ust. § 5 ods. 1 citovaného právneho predpisu vyplýva, že podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Dovolací súd zastáva názor, že uvedené ustanovenie je všeobecným ustanovením upravujúcim oprávnenie štátneho podniku, ako právnickej osoby konať vo svojom mene a súčasne nie je zodpovednosť vyplývajúca z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje. Z uvedeného ustanovenia žiadnym spôsobom nevyplýva, že štátny podnik nie je subjektom zodpovedným z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Ust. § 6 ods. 3 citovaného zákona, súčasne upravuje správu majetku štátu štátnym podnikom ako samostatnej zložky štátu tak, že podnik má právo majetok, ktorý spravuje držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi; podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatoval, že štátny podnik v právnych vzťahoch nevystupuje ako Slovenská republika zastúpená štátnym podnikom, ale koná samostatne ako štátny podnik, a preto je vecne legitímovaným subjektom v súdnych sporoch, či už aktívne alebo pasívne.

1.3. Medzi stranami nebolo sporné, že na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu žalovaný užíva parcely žalobcu bez toho, aby mal k ich užívaniu akýkoľvek právny titul. Podľa Znaleckého posudku N.. W. Y. č. 60/2009 predloženého žalobcom, bol nájom určený vo výške 6,862 eur/m²/rok, žalovaný výšku nájomného nerozporoval, súd preto ustálil za obdobie od 10. februára 2021 do 10. februára 2023 takto:

- za užívanie parcely KN E č. XXX/X v podiele 1/1: 299 m² x 6,862 eur/m²/rok = 2.051,74 eur/rok x 2 roky = 4.103,48 eur;
- za užívanie parcely KN E č. XXX v podiele 1/2: 235 m² /2 x 6,862 eur/m²/rok = 806,29 eur/rok x 2 roky = 1.612,57 eur, teda v celkovej výške 5.716,05 eur.

1.4. Pokiaľ žalovaný namietal, že nárok uplatnený žalobcom je v rozpore s dobrými mravmi (§ 3 Občianskeho zákonníka), keď žalobca účelovo prijal dar na základe darovacej zmluvy s cieľom žalovať štát o tržné nájomné, súd sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že v konkrétnom prípade nie je možné považovať nárok žalobcu za rozporný s dobrými mravmi. Žalobca predmetné pozemky nadobudol darovaním od svojho otca, žalobca nie je tretou osobou a takýto prevod vlastníckeho práva v rámci rodiny nemôže byť preto v rozpore s dobrými mravmi, ale ide iba o realizáciu individuálnych práv v súlade so zákonom. Súd dodal, že žalovaný sa majetkovo nevysporiadal napriek tomu, že to deklaroval vo vzťahu k právnenému predchodcovi žalobcu ešte v konaní pred Krajským úradom životného prostredia v Prešove v rámci rozhodnutia zo dňa 10. mája 2012. Z dôvodu nepreukázania doručenia výzvy na vydanie bezdôvodného obohatenia, sa žalovaný dostal do omeškania nasledujúci deň po doručení žaloby, t.j. 4. marca 2023, preto mu súd priznal úroky z omeškania od tohto dňa a v prevyšujúcej časti uplatneného úroku žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. apríla 2024 sp. zn. 1Co/1/2024-125

rozsudok súdu prvej inštancie okrem výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti potvrdil a vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. Mal za to, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné, preto rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, pričom v podrobnostiach poukázal na správne a výstižné dôvody v ňom uvedené (§ 387 ods. 2 CSP). Uviedol, že rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove sp. zn. 2012/750-3417/BE z 10. mája 2012 je nepochybne preukázané, že koryto rieky U.Q.W.Č. v úseku tvorenou časťou parcely žalobcu, je umelým korytom, čo korešponduje s ust. § 43 ods. 4 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách. So zreteľom na takto umelo vytvorený vodný tok a jeho koryto možno konštatovať, že žalovaný vykonávajúci správu tohto vodného toku v zmysle zákona č. 111/1990 Zb. (§ 6 ods. 2 citovaného zákona), pričom takýmto spôsobom je daná aj pasívna legitímácia žalovaného v tomto konaní ako subjektu zodpovedného za nároky, ktoré sú uplatnené v súvislosti so správou vodného toku, ktorý preteká po pozemkoch vlastnícky patriacich iným osobám. Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie, že pasívna legitímácia žalovaného bola už vyriešená v predchádzajúcich konaniach odvolacieho súdu, pričom rovnaký záver bol potvrdený aj uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Obdo/42/2020 z 27. apríla 2021, ktoré potvrdzuje výnimku z pasívnej legitímácie štátu - Slovenskej republiky, a to práve v prípadoch upravených osobitnými predpismi, t.j. aj zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, najmä s poukazom na § 5 ods. 1 tohto právneho predpisu, ktorý jednoznačne definuje, že podnik je právnickou osobou vystupujúcou v právnych vzťahoch vo svojom mene. Pasívna legitímácia žalovaného v prejednávanej veci je preto nepochybná pokiaľ ide o nároky na vydanie bezdôvodného obohatenia, neoznačenie Slovenskej republiky ako skutočne pasívne legitimovaného subjektu, nemožno považovať za vadu žaloby a v tomto kontexte aplikovať judikatúru, na ktorú sa odvoláva žalovaný (najmä II. ÚS 675/2016 z 12. januára 2017), nakoľko má hmotnoprávny stav a z neho vyplývajúca pasívna legitímácia žalovaného je nepochybná v kontexte v § 5 ods. 2 a § 6 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb. Odvolací súd ďalej uviedol, že nemožno súhlasiť s odvolacou argumentáciou žalovaného spočívajúcou v tom, že uplatnenie nárokov žalobcom v tomto konaní je v rozpore s dobrými mravmi, nakoľko nie jeho vinou došlo k zabratiu parciel, ktoré mu v súčasnosti patria a v minulosti patrili jeho právnenému predchodcovi a preto má legitímny nárok na odškodnenie. Argumentáciu o špekulatívnom správaní žalobcu odvolací súd nepovažoval za právne významnú, nakoľko pozemky dlhodobo patrili rodine žalobcu a darovacia zmluva nemôže byť úkonom, ktorý by diskvalifikoval žalobcu z možnosti uplatňovať predmetné nároky. Preto odvolací súd so zreteľom na závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Obdo/42/2020 z 27. apríla 2021 nesúhlasil s odvolacou argumentáciou žalovaného spočívajúcou v tom, že štátny podnik vykonávajúci správu majetku štátu nemá zodpovednosť za záväzky vyplývajúce z bezdôvodného obohatenia, teda vlastne za nároky, ktoré sú uplatnené žalobcom v tomto konaní. Uviedol, že najvyšší súd sa v tomto rozhodnutí náležite vyporiadal s otázkami týkajúcimi sa postavenia štátneho podniku, ktoré vyplývajú zo zákona č. 111/1990 Zb., pričom uzavrel, že predovšetkým ust. § 5 ods. 1 citovaného zákona zakotvuje postavenie štátneho podniku ako právnickej osoby konať vo svojom mene a nieť zodpovednosť vyplývajúcu z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje, to znamená, že postavenie štátneho podniku v tomto kontexte pri zodpovednostných vzťahoch je samostatné a nie je nutné, aby ako sporová strana v konaniach vystupovala aj samotná Slovenská republika ako vlastník vodného toku. Súd prvej inštancie v tomto smere správne uzavrel, že uvádzanie tohto ďalšieho subjektu, t.j. Slovenskej republiky ako sporovej strany na strane žalovaného je nadbytočné. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie (ďalej aj „dovolateľ“). Uviedol, že v konaní došlo k vadám zmätočnosti a bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces. Zároveň uviedol, že dovolanie je dôvodné aj podľa § 432 CSP, nakoľko napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Odvolací súd vyslovil právny záver, že žalovaný je v prejednávanej veci pasívne vecne legitimovaný. Tento právny záver považuje žalovaný za nesprávny, nakoľko máme za to že prvostupňový súd ako aj odvolací súd si nesprávne vyložili ustanovenia zákona č. 111/1990 Z.z. o štátnom podniku. Mal za to, že odvolací súd sa nevyporiadal s argumentmi žalovaného ohľadne jeho vecnej legitímácie v spore a nesprávne aplikoval ustanovenia o štátnom podniku. Opätovne poukázal na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 28Cdo/672/2012 z 3. apríla 2012 a NS SR sp. zn. 8Cdo/186/2018 zo 17. júna 2020, podľa ktorých povinnosť poskytovať náhradu vlastníčkovi pozemku, na ktorom stojí stavba,

spočíva na vlastníkovi stavby. Uviedol, že odvolací súd odignoroval všetku argumentáciu žalovaného. Žalovaný má za to, že základnou otázkou, od vyriešenia ktorej závisí napadnutý rozsudok je: Je v sporoch o určitý záväzok pasívne vecne legitimovaný štát (Slovenská republika) ako vlastník majetku presnejšie vodného toku alebo štátny podnik (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.), ktorý je síce správcom štátneho majetku podľa zákona o štátnom podniku, avšak v prípade vodných tokov je len hospodárskym subjektom, ktorého štát len poveril tzv. správou vodných tokov podľa zákona o vodách? Vecná legitímácia účastníka konania je otázkou hmotného práva a dôsledok zistenia jej nedostatku sa prejaví vo výsledku konania zamietnutím návrhu.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadal ako neprípustné zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť dovolania podľa jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) z ustanovenia § 420 písm. f) CSP namietajúc nedostatočné odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu, keď sa nevysporiadal s odvolacou argumentáciou žalovaného týkajúcou sa pasívnej vecnej legitímácie

žalovaného a následne vec nesprávne právne posúdil.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

14. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

15. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

16. Dovolateľ vo svojom dovolaní namietal, že odvolací súd nedostatočne a nepresvedčivo odôvodnil svoje rozhodnutie a nevyporiadal sa s jeho odvolacou argumentáciou týkajúcou sa pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v spore. Najvyšší súd konštatuje, že odvolací súd sa v bodoch 55., 56., 57., 58. a 62. rozhodnutia dostatočným spôsobom vysporiadal s námietkou, prečo je žalovaný pasívne vecne legitímovaný v spore. Presvedčivo vysvetlil, prečo za záväzky vyplývajúce z bezdôvodného obohatenia zodpovedá žalovaný - štátny podnik vykonávajúci správu majetku štátu, a nie samotný vlastník, t.j. Slovenská republika, keď v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 4Obdo/42/2020 z 27. apríla 2021. Toto rozhodnutie potvrdzuje výnimku z pasívnej legitímácie štátu - Slovenskej republiky, a to v prípadoch upravených osobitnými predpismi, teda aj zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, najmä s poukazom na § 5 ods. 1, ktorý zakotvuje postavenie štátneho podniku ako právnickej osoby konať vo svojom mene a nieť zodpovednosť vyplývajúcu z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje. Postavenie štátneho podniku pri zodpovednostných vzťahoch je teda samostatné a nie je nutné, aby ako sporová strana v konaniach

vystupovala aj samotná Slovenská republika ako vlastník vodného toku. Za týchto okolností preto neoznačenie Slovenskej republiky na strane žalovaného nemožno považovať za vadu žaloby a v tomto kontexte aplikovať judikatúru, na ktorú sa odvoláva žalovaný (najmä II. ÚS 675/2016 z 12. januára 2017), nakoľko má hmotnoprávny stav a z neho vyplývajúca pasívna legitímácia žalovaného je nepochybná v kontexte v § 5 ods. 2 a § 6 ods. 3 zákona č. 111/1990 Zb.

16.1. Najvyšší súd preto dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je dostatočne odôvodnené a spĺňa všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o taký prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil svoje rozhodnutie spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania strán sporu, zhrnutie ich podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov. Jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo dospel k záveru, že žalovaný je pasívne vecne legitimovaný v spore a žalobca si voči nemu uplatňuje plne legitímny nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku vo vlastníctve žalobcu, na ktorom je vybudované umelé koryto v správe žalovaného. V súvislosti so správnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd obiter dictum poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Cdo/39/2023 z 30. 10. 2024 (ZSP 3/2025), podľa ktorého žalovaný (Slovenský vodohospodársky podnik) ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, t.j. zákonom č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť, je v predmetnom spore tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie. Z uvedeného vyplýva, že žalovaný má potom zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu, keďže správca vodného toku je aj správcom pozemkov koryt, ktoré sú vo vlastníctve Slovenskej republiky (§ 48 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách v spojení s § 6 ods. 2 zákona č. 111/1990). Inak povedané, pokiaľ správou vodných tokov na základe zákonného zmocnenia štát poveril žalovaného, tento má zákonné oprávnenie konať namiesto štátu vo vzťahu k majetku štátu.

16.2. Dovolací súd pri posudzovaní dôvodnosti namietaného porušenia procesných práv dovolateľa preto nezistil také nedostatky v postupe odvolacieho súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho závery by boli neodôvodnené, vnútorne rozporné a zmätočné. Dovolací súd pripomína, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP v tomto smere nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok.

17. Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t.j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

18. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalovaného neprípustné (§ 447 písm. c) CSP).

19. Dovolateľ ako ďalší dovolací dôvod formálne uviedol, že dovolanie je dôvodné aj podľa § 432 CSP, nakoľko napadnuté rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a zásadnou otázkou, od vyriešenia ktorej závisí napadnutý rozsudok je: Je v sporoch o určitý záväzok pasívne vecne legitimovaný štát (Slovenská republika) ako vlastník majetku presnejšie vodného toku alebo štátny podnik (Slovenský vodohospodársky podnik, š.p.), ktorý je síce správcom štátneho majetku podľa zákona o štátnom podniku, avšak v prípade vodných tokov je len hospodárskym subjektom, ktorého štát len poveril tzv. správou vodných tokov podľa zákona o vodách? K danému najvyšší súd aj s poukazom na bod 11. tohto rozhodnutia, v ktorom je poukázané na potrebu v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s a § 432 ods. 1 CSP) uvádza, že takto formulovaný dovolací dôvod nie je možné ani z významového hľadiska subsumovať pod niektorý z existujúcich dovolacích dôvodov § 421 CSP.

20. Dovolací súd vo vzťahu k označenému dovolaciemu dôvodu zdôrazňuje, že ustanovenie § 432 ods.

2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 ods. 1 CSP zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

21. Dovolací súd je viazaný dôvodmi dovolania, tak ako ich uviedol dovolateľ. Naznačená viazanosť má dve roviny. V prvom rade negatívnu, t.j., že nemôže ex offio posudzovať sám tie vady, ktoré dovolateľ neuviedol. V druhom rade pozitívnu, t.j., že sa dovolací súd musí vysporiadať a zaoberať so všetkými vymedzenými dôvodmi.

21.1. Zákonným limitom na posudzovanie obsahu podaného dovolania je § 440 CSP, podľa ktorého dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi. Tento postup súvisí s dôsledným zachovávaním dispozičného princípu a princípu právnej istoty, ako aj procesnej zodpovednosti strán za ochranu ich práv. Odstraňovanie nedostatkov rozhodnutia a konania jemu predchádzajúceho prostredníctvom opravných prostriedkov je v dispozícii strán konania (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. 2. vydanie. Praha: C. H. Beck. 2022. s. 1616 - 1620.).

21.2. Viazanosť dovolacími dôvodmi znamená, že dovolací súd môže skúmať dovolacie dôvody len v rozsahu, v akom boli vymedzené, je teda viazaný tým, čo dovolateľ považuje za nesprávne (II. ÚS 277/2021). Ústavný súd pri preskúvaní rozhodnutí odvolacieho súdu z pohľadu posudzovania obsahu dovolania vyslovil, že úlohou najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho je pokúsiť sa autenticky porozumieť dovolateľovi - jeho textu ako celku (I. ÚS 336/2019, I. ÚS 115/2020, IV. ÚS 15/2021, IV. ÚS 253/2024), ale na druhej strane nemožno dotvárať vec na úkor procesnej protistrany (III. ÚS 278/2022). Ide o dialóg, ale nie o právnu pomoc (III. ÚS 580/2021, III. ÚS 198/2022). Nie je úlohou najvyššieho súdu „hádať“, čo povedal dovolateľ, ale ani vyžadovať akúsi dokonalú formuláciu dovolacej otázky. Proti nadmernému formalizmu pri posudzovaní procesných úkonov účastníkov civilného konania sa ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti vymedzuje (II. ÚS 135/04, III. ÚS 564/2021). V tejto myšlienkovvej línii konštatuje, že procesný predpis (Civilný sporový poriadok) nevyžaduje, aby dovolací dôvod bol označený aj konkrétnym číslom paragrafu (§ 420, resp. § 421). Naopak, z § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP vyplýva spôsob, akým je potrebné konkrétny dovolací dôvod vymedziť.

2.2. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom.

V náleze I. ÚS 51/2020 ústavný súd výslovne uviedol, že „povinnosť dovolateľa vymedziť a konkretizovať prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP treba vnímať ako jeho povinnosť predostrieť vlastnú argumentáciu v prospech prípustnosti dovolania, a tak napomôcť preskúmaniu rozhodnutia dovolacím súdom.“

2.3. Pokiaľ dovolanie neobsahuje jasné a určité vymedzenie dovolacích dôvodov, nie je možné preskúmať, v čom mal odvolací súd pochybiť. Absencia takejto konkretizácie znemožňuje dovolaciemu súdu vykonať meritórny prieskum, keďže by tým prekročil hranice viazanosti dôvodmi dovolania. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že zákonom stanovená povinnosť kvalifikovaného právneho zastúpenia sa prejavuje aj v povinnosti prispôbiť dovoláciu argumentáciu osobitnému charakteru dovolacieho konania, čo sa v prejednávanej veci nestalo.

2.4. Dovolací súd po podrobnom oboznámení sa s obsahom dovolania dospel k záveru, že dovolanie neobsahuje jasné a konkrétne vymedzenie, v čom spočíva nesprávnosť posúdenia právnej otázky odvolacím súdom (§ 432 ods. 2 CSP v spojení s § 421 ods. 1 písm. a) až c) CSP). Takéto nejednoznačné, resp. abstraktné odôvodnenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP nemôže cez prizmu ustanovenia § 432 ods. 2 CSP obstať bez toho, aby bola znevýhodnená procesná protistrana.

2.5. Nakoľko dovolateľ len formálne označil dovolací dôvod nesprávneho právneho posúdenia bez toho,

aby konkrétne uviedol, či sa nesprávnym právnym posúdením právnej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo či právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, tento dovolací dôvod nevymedzil spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

26. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd dovolanie žalovaného podľa § 447 písm. c) (§ 420 písm. f) CSP) a podľa § 447 písm. f) CSP (§ 421 ods. 1 CSP) v celom rozsahu odmietol.

27. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.